O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI,
CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI

"TASDIQLAYMAN"
Samarqand davlat veterinariya
meditsinasi chorvachilik va
biotexnologiyalar universiteti
rektori _____ Y.Mardonov X.A.
2025 yil "28" 08

STRATEGIK REJALASHTIRISH FANINING O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:	300000	– Ijtimoiy fanlar, jurnalistika va axborot
Ta'lim sohasi:	310000	– Ijtimoiy va xulq atvorga mansub fanlar
Mutaxassislik:	70410102	– Iqtisodiyot

Samarqand-2025

Fan/modul kodi	O'quv yili	Semestr	ECTS – Kreditlar
XT2306	2025 - 2026	3	6

Fan modul turi	Ta'lim tili	Haftadagi dars soatlari
Tanlov	O'zbek	6

I.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Strategik rejalashtirish	90	90	180

I. Fanning mazmuni

Fanni o'qitishdan maqsad - talabalarda strategik rejalashtirishni tashkiliy boshqaruvning asosiy elementi sifatida tizimli tushunishni rivojlantirish, shuningdek, noaniqlik va raqobat sharoitida strategiyalarni strategik tahlil qilish, shakllantirish, amalga oshirish va baholash sohasida ko'nikma va malakalarni shakllantirishdan iborat.

Fanning vazifasi – talabalarga strategik boshqaruv va rejalashtirishning nazariy asoslarini o'rganish, tashqi va ichki muhitni strategik tahlil qilish usullarini egallash, tashkilot uchun missiya, maqsadlar va strategik alternativalarni shakllantirishni o'rganish, turli darajadagi strategiyalarni tanlash va asoslash ko'nikmalarini rivojlantirish, strategiyalarni amalga oshirish va bajarilishini nazorat qilish vositalarini o'zlashtirish, haqiqiy holatlar va loyihalar bilan ishlashda tanqidiy fikrlash va tahliliy ko'nikmalarni rivojlantirish, strategik rejalashtirish uchun zamonaviy raqamli vositalardan foydalanishni o'rganish.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu. Strategik rejalashtirishning mohiyati va vazifalari

Strategik rejalashtirishning mohiyati, strategik rejalashtirishning tarkibiy tuzilishi, resurslar taqsimoti, tashqi muhitga moslashish,ishlab chiqarishni muvofiqlashtirish, tashkiliy o'zgarishlar strategik rejalashtirishning afzalliklari va kamchiliklari , strategik rejalashtirish xususiyatlari

2-mavzu. Strategik rejalashtirishning ob'ektlari va sub'ektlari

Strategik rejalashtirishning obektlari, Respublikada iqtisodiyot va statistika organlarining tashkiliy tuzilishini takomillapggirish. Strategiyali rejalashtirishning subektlari Strategik klassifikatsiyalar. Strategik rejalashtirishning sub`ektlari tomonidan qaror qabul qilishda qo'llaniladigan usullar

Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti universiteti "Iqtisodiyot va menejment" kafedrasi dotsenti I.Salamov va kafedra katta o'qituvchisi R.Kudratovlar tomonidan 70410102-"Iqtisodiyot" mutaxassisligi uchun "Strategik rejalashtirish" fanidan tayyorlangan fan dasturiga

TAQRIZ

Hozirgi kunda milliy iqtisodiyotning turli sosialarida ishni rejali tashkil qilish masalalarida "Strategik rejalashtirish" fani muhim ahamiyat kasb etadi.

Taqdim etilgan "Strategik rejalashtirish" fan dasturi magistraturaning 70410102- Iqtisodiyot mutaxassisligi uchun mo'ljallangan, o'quv rejada tanlov fanlar blokidan o'rin olgan, ushbu fanni o'zlashtirish uchun 40 soat ma'ruza, 50 soat amaliy dars va 90 soat mustaqil ta'lim soatlari ajratilgan.

"Strategik rejalashtirish" fani o'quv dasturi aniq tuzilma va taqdimot mantiqiga ega. Unda fanning maqsad va vazifalari, kutilayotgan o'quv natijalari, ma'ruza va amaliy mashg'ulotlarning mavzu mazmuni ko'rsatilgan. Magistratura tayyorlash talablariga javob beradigan talabalarning mustaqil ishlariga alohida e'tibor qaratilgan.

Fanning mazmuni strategik rejalashtirishning asosiy jihatlarini - tashkilotning tashqi va ichki muhitini tahlil qilish, strategik maqsadlarni shakllantirish, strategiyani ishlab chiqish va amalga oshirish, shuningdek, strategik qarorlar samaradorligini baholashlarni qamrab oladi. Fanning uslubiy ta'minoti yuqori darajada taqdim etilgan bo'lib, strategik rejalashtirishning nazariyasi mavzulari va amaliy mashg'ulotlari talabalarda amaliy bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirish uchun xizmat qiladi.

Umuman olganda, "Strategik rejalashtirish" fan dasturi qo'yilgan talablarga javob beradi, undan 70410102-Iqtisodiyot mutaxassisligi talabalarini o'qitishda fan dasturi sifatida foydalanish uchun tavsiya etaman.

Samarqand DVMChBU
"Buxgalteriya hisobi va audit"
kafedrasi professori, t.f.d. Alikulov A.I.

TASDIQLAYMAN

3-mavzu. Strategik rejalashtirish subektlari tomonidan qaror qabul dilishda qo'ullaniladigan usullar

Strategik rejalashtirish subektlari tomonidan qaror kabul qilishda qo'ullaniladigan usullar, strategik qarorlarni qabul qilish tartibi, strategik dasturining mantig'i va mazmuni

4-mavzu. Strategik rejalashtirishning modellari

Strategiya turlari, innovatsion strategiya, umumiy strategiya, mikro strategiya strategik rejalashtirishning modellari , ijtimoiy va iqtisodiy modellar, o'milli modellar, tarkibiy modellar, natural - qiymat balansi modeli

5-mavzu. Strategik rejalashtirish uslubiyoti va uni tashkil etish

Strategik rejalashtirish uslubiy tizimlarining ma'nosi va mantigi, strategik rejalashtirish prinsiplari va uslubiyati, strategik rejalashtirishning kursatkichlar tizimi va usullari , umumiy kursatkichlar tizimi, sohalar rivojlanishining ko'rsatkichlar tizimi, strategik dasturlar va rejalar ko'rsatkichlari tizimi.

6-mavzu. Global strategiya va raqobat

Strategik boshkarish nazariyasida egiluvchanlik tamoyili, xarajatlarni minimizatsiyalash strategiyasi, defferensialash strategiyasi, fokuslash strategiyasi, innovatsiya strategiyasi

7-mavzu. Korporativ strategiya

Diversifikatsiya bilan boglangan strategiya, diversifikatsiya bilan bog'lanmagan strategiya, konglomeratning daromadliligi kapitalning siqib chiqarish va tugatish strategiyasi , tashkilotlar yopilishi va ularning aktivlari sotilishi

8-mavzu. Funksional strategiyalar

Hujum va mudofaa strategiyasi, to'gri yo'naltirilgan strategiya, M.Porterning modeli, turli tarmoqlarni egallash bilan shug'ullanuvchi tashkilotlar strategiyasi, raqobat strategiyasining har xil bosqichlarida hayotiy yo'nalish tarmoqlari, Yetakchilar uchun strategiyalar, zaif inqiroz arafasida turgan korxonalar strategiyasi, raqobat strategiyasining ayrim bo'laklari tarmog'i

9-mavzu. Strategik rejalashtirishning bosqichlari

Strategiyani amalga oshirish, strategik tahlilni amalga oshirish yunalishlari, Fapb modeli, Yapon modeli, maqsadlar asosida boshqarish uslubi, korxonaning kuchli va kuchsiz jihatlarini baholash

10-mavzu. Mikrodarajada strategik rejalashtirishni tashkil etish

Firmaning ichki va tashki muhitlari tahlili, strategik porfel, siyosiy omillar, iqtisodiy omillar, ijtimoiy omillar, texnologik omillar, harakat yo'nalishini aniqlash, firmaning strategiyasi, missiyasi (asosiy vazifasi) maqsadlari

11-mavzu. Firmaning maqsad va vazifalari

"Asosiy vazifa" tushunchasi va mohiyati, firma faoliyati maqsadlari tizimi, erkin raqobat sharoiti, strategik maqsadlar, texnologik maqsadlar, maxsulotlarni asoslash texnologiyasi, bozordagi urin, biznesning usish sur'atlari

12-mavzu. Investitsiyani rejalashtirish

Investitsiya va investitsion jarayonning mohiyati, Investitsion faoliyat,investitsionrejalarni amalga oshirish, real (kapital kurinishidagi) investitsiyalar, portfel (nominal) investitsiyalar, intellektual (akliy, ilmiy) investitsiya, brutto-investitsiya, sof-investitsiya, reinvestitsiya, lizingli investitsiya, xalqaro investitsiya, O'zbekistonda investitsion muhitni shakllantirish

13-mavzu. Tashkilotlarda moliyaviy rejalashtirish

Firmaning asosiy moliyaviy xujjatlari, uzoq muddatli moliyaviy rejalashtirish, qisqa muddatli moliyaviy rejalashtirish, firma balansi, moliyaviy ko'rsatkichlar tahlili, likvidlik , xo'jalikdagi faollik (aylanishi, o'zgarishi), daromadlilik (foydalilik, rentabellik), bozorda faollik

14-mavzu. Firma strategiyasini rejalashtirish

Korxona faoliyati va strategiyasini rivojlantirish, biznesni kattalashtirish jarayoni, bozor talabini dondirishga yunaltirilgan xarakatlar,yangi biznes soxasini tashkil etish jarayoni, firmada biznesni rivojlantirishga yo'naltirilgan omillar, strategiya turlari va elementlari, funksional strategiya, integratsiyalashgan usish strategiyasi, diversifikatsiyalangan usish strategiyasi, strategiyalarni qayta ishlash texnologiyasi

15-mavzu. Strategik rejalashtirish va hududiy iqtisodiyot muammolari

Xududiy strategiyaning roli, hududiy strategiyani tarkibiy tuzilishi va iqtisodiy motivatsion ta'minoti, hududiy sgrategiyaning iqtisodiy motivatsiya ta'minoti

III. Amaliy mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

III.I. Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti universiteti "Iqtisodiyot va menejment" kafedrasi dotsenti I.Salamov va kafedra katta o'qituvchisi R.Kudratovlar tomonidan 70410102-"Iqtisodiyot" mutaxassisligi uchun "Strategik rejalashtirish" fanidan tayyorlangan fan dasturiga

TAQRIZ

Hozirgi kunda davlatning iqtisodiyotdagi rivojlanish jarayonlariga aralashuvi, iqtisodiyotning esa reja asosida rivojlanishi zaruriyatga aylandi. Strategiya reja ishlab chiqarishning tarkibiy qismi bo'lib koldi. Bozor iqtisodiyotiga asoslangan mamlkatlarda strategik rejalashtirish xo'jalikni davlat tomonidan tartibga solishning muhim quroli hisoblanadi, zarur iqtisodiy mutanosibliklarni o'rnatishga ko'maklashadi. Xo'jalik barcha bo'g'inlari o'rtasidagi kelishuvchilik va maqsadga yo'naltirilganlik ta'minlashda "Strategik rejalashtirish" fani muhim ahamiyat kasb etadi.

Taqdim etilgan "Strategik rejalashtirish" fani o'quv dasturi aniq tuzilma va taqdimot mantiqiga ega. Unda fanning maqsad va vazifalari, kutilayotgan o'quv natijalari, ma'ruza va amaliy mashg'ulotlarning mavzu mazmuni ko'rsatilgan. Magistratura tayyorlash talablariga javob beradigan talabalarning mustaqil ishlariga alohida e'tibor qaratilgan.

Fanning mazmuni strategik rejalashtirishning asosiy jihatlarini - tashkilotning tashqi va ichki muhitini tahlil qilish, strategik maqsadlarni shakllantirish, strategiyani ishlab chiqish va amalga oshirish, shuningdek, strategik qarorlar samaradorligini baholashlarni qamrab oladi. Fanning uslubiy ta'minoti yuqori darajada taqdim etilgan. Strategik rejalashtirishning nazariyasi va metodologiyasi bilan atroflicha tanishtirishga yo'naltirilgan.

Fan dasturi boshqaruv kadrlarini tayyorlashning zamonaviy talablariga javob beradi va magistratura talabalarida kuchli raqobat sharoitida muvaffaqiyatli kasbiy faoliyat uchun zarur bo'lgan tizimli va strategik fikrlashni rivojlantirishga yordam beradi.

Umuman olganda, "Strategik rejalashtirish" fanining o'quv dasturi davlat ta'lim standarti talablariga muvofiq ishlab chiqilgan va magistraturaning 70410102- Iqtisodiyot mutaxassisligi bo'yicha magistrlarni tayyorlash maqsadlariga javob beradi.

SamISI "Raqamli iqtisodiyot" kafedrasi mudiri, i.f.n., professor **Mirzaev Q.J.**

2024. - 481 bet.
6. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-oktyabrdagi "O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish Konsepsiyasi" PF-5847-son sonli Farmoni.
7. Alimov R.O., Rasulov A.F., Qodirov A.M. va boshqalar. O'zbekiston iqtisodiyotining raqobatbardoshligini oshirish muammolari: nazariya va amaliyot. - Toshkent. "Konsauditinform", 2016.

Axborot manbaalari

www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi portali
www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi Hukumati portali
www.imv.uz- O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi rasmiy sayti.

7. Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va tasdiqlangan

8. **Fan/modul uchun mas'ullar:**
Kudratov R.T. – SamDVMChBU "Iqtisodiyot va menejment" kafedrasi katta o'qituvchisi, iqtisodiyot fanlari nomzodi

9. **Taqrizchilar:**
1. Mirzayev K.J.- Samarqand iqtisodiyot va servis instituti "Raqamli iqtisodiyot" kafedrasi mudiri, i.f.d., professor
2. Alikulov A.I. – Samarqand davlat veterinariya, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti, Buxgarteriya hisobi va audit kafedrasi professori, i.f.d.

1. Strategik rejalashtirishning mohiyati va vazifalari
2. Strategik rejalashtirishning ob'ektlari
3. Strategik rejalashtirishning sub'ektlari
4. Strategik rejalashtirish subektlari tomonidan qaror qabul dilishda qo'ullaniladigan usullar
5. Strategik rejalashtirishning modellari
6. Strategik rejalashtirish uslubiyoti va uni tashkil etish
7. Global strategiya va raqobat
8. Korporativ strategiya
9. Funksional strategiyalar
10. Strategik rejalashtirishning bosqichlari
11. Mikrodarajada strategik rejalashtirishni tashkil etish
12. Firmaning maqsad va vazifalari
13. Investitsiyani rejalashtirish
14. Tashkilotlarda moliyaviy rejalashtirish
15. Firma strategiyasini rejalashtirish
16. Ilmiy-texnika taraqqiyotini tartibga solish va strategik rejalashtirish
17. Xorijiy davlatlarda idtisodiy usishni rejalashtirish
18. Yaponiya iktisodiyoti rejasining egiluvchanligi
19. AQSh hukumatining iqtisodiyotdagi o'rni
20. Strategik rejalashtirish va hududiy iqtisodiyot muammolari

III.II. Laboratoriya mashg'ulotlari rejalashtirilmagan
IV. Fan bo'yicha kurs ishi rejalashtirilmagan

V. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar
Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:
1. Strategik rejalashtirishning mohiyati va vazifalari
2. Strategik rejalashtirishning ob'ektlari
3. Strategik rejalashtirishning sub'ektlari
4. Strategik rejalashtirish subektlari tomonidan qaror qabul dilishda qo'ullaniladigan usullar
5. Strategik rejalashtirishning modellari
6. Strategik rejalashtirish uslubiyoti va uni tashkil etish
7. Global strategiya va raqobat
8. Korporativ strategiya
9. Funksional strategiyalar
10. Strategik rejalashtirishning bosqichlari
11. Mikrodarajada strategik rejalashtirishni tashkil etish

12. Firmaning maqsad va vazifalari
13. Investitsiyani rejalashtirish
14. Tashkilotlarda moliyaviy rejalashtirish
15. Firma strategiyasini rejalashtirish
16. Ilmiy-texnika taraqqiyotini tartibga solish va strategik rejalashtirish
17. Xorijiy davlatlarda idtisodiy usishni rejalashtirish
18. Yaponiya iktisodiyoti rejasining egiluvchanligi
19. AQSh hukumatining iqtisodiyotdagi o'rni
20. Strategik rejalashtirish va hududiy iqtisodiyot muammolari
21. Korxonani strategik boshqarish mazmuni va uning iqtisodiyotdagi ahamiyat va strategik rejalashtirish
22. Korxonaning strategik rivojlanishida erkin iqtisodiy zonalarni tashkil etilishi
23. Korxonalarni strategik rivojlanishida xodimlar va mehnat motivatsiyasi tizimi
24. Korxonalar rivojlanishida moliyaviy resurslar va biznesni moliyalashtirish
25. Korxonalarni rivojlanishida xarajatlarni tejash va mahsulot tannarxini kamaytirish.

Mustaqil o'zlashtirilgan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan fanning xususiyatlarini hisobga olgan holda internet tarmoqlaridan foydalanib referat va uning taqdimoti, xorijiy tillardagi adabiyotlardan foydalanishi, keys-stadi, vaziyatli masalalar to'plami ishlab chiqishi tavsiya etiladi.

3. **VI. Ta'lim natijalari / Kasbiy kompetensiyalari**

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

• Strategik menejmentning asosiy tushunchalari va maktablari, strategik tahlil usullari (PESTEL, SWOT, Porterning 5 ta kuchlari va boshqalar), tashkilotning missiyasi, maqsadlari va strategiyalarini shakllantirish tamoyillari, strategiya tanlash modellari (Ansoff, BCG, GE/McKinsey matritsalari va boshqalar), strategiyani amalga oshirish, o'zgartirish va risklarni boshqarishga yondashuvlar, strategik nazorat va monitoring vositalari (BSC, KPI), raqamlashtirish va beqaror tashqi muhit sharoitida strategik rejalashtirishning xususiyatlari to'g'risida ***tasavvurga ega bo'lishi;***

• Tashkilotning ichki va tashqi muhitini har tomonlama strategik tahlil qilishni, strategik maqsadlarni shakllantirish, strategik alternativalarni ishlab chiqish va asoslashni, strategik rejalashtirish va baholash vositalarini amalda qo'llashni **bilishi va ulardan foydalana olishi;**

• Strategik xarita va asosiy faoliyat ko'rsatkichlari tizimini (KPI) ishlab chiqish, strategik yo'nalishni tanlashda xavflarni prognoz qilish va hisobga olish, strategik qarorlarni loyiha shaklida taqdim etish va ularni dalillar bilan himoya qilish, ma'lumotlar va tahlillar asosida strategik qarorlarni asoslab, real holatlar bilan

ishlash bo'yicha yechimlar qabul qilish **ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.**

4. **VII. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:**

- ma'ruzalar;
- real vaziyatga asoslangan amaliy ishlarni bajarish;
- esse, tezis va maqolalar yozish;
- vaziyatli topshiriqlarni (keys-stadi) yechish;
- jarayonli-yo'naltirilgan ta'lim;
- muhokamalarda ishtirok etish;
- kichik guruhlarda ishlash;
- loyiha ishi bajarish;
- mustaqil ishlarni bajarish;
- taqdimot tayyorlash;
- turli darajadagi testlarni yechish;
- so'rov o'tkazish.

5. **VIII. Kreditlarni olish uchun talablar:**

Joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha test yoki yozma ishni muvaffaqiyatli topshirish.

6. **Asosiy adabiyotlar**

1. Yakubov I.O.Ochilov K.T. va boshqalar. Strategik rejalashtirish. Toshkent, 2004.
2. Axunova G.N., Shamsiyeva N.N. Raqobat strategiyasi (o'quv qo'llanma). Toshkent: "Innovatsion riovlanish nashriyot-matbaa uyi", 2021.
3. Ansoff.I. Стратегический менеджмент. – М.: "Экономика", 2014.
4. Филиппов Ю.В. и др. Стратегическое планирование местного развития. Учебное пособие. Кубань,2024.
5. Asatullayev X.S., Tursunov B.O., Mamanazarov M.A. Korxonalarni rivojlantirish strategiyasi. Darslik. -Toshkent: "Iqtisodiyot-moliya", 2019.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda erkin va farovon yashaylik. -Toshkent: "Tasvir" nashriyot uyi, 2021 yil. – 52 bet.
2. Mirziyoyev Sh.M. Insonparvarlik, ezgulik va bunyodkorlik-milliy g'oyamizning poydevoridir. -Toshkent: "Tasvir" nashriyot uyi, 2021 yil. – 36 bet.
3. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. -Toshkent: "O'zbekiston" nashriyoti, 2022 yil. – 416 bet.
4. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi asosida demokratik islohotlar yo'lini qatiy davom ettiramiz. 6-jild. Toshkent: "O'zbekiston", 2023. – 398 bet.
5. Mirziyoyev Sh.M. Hozirgi zamon va Yangi O'zbekiston. Toshkent: "O'zbekiston",